

Eindhoven wijkt niet af van het landelijk beeld: ook in andere grote steden ligt het accent bij wijkvernieuwing op de aanpak van de fysieke omgeving. De huizen.

door **Dominique Elshout**
e-mail: d.elshout@ed.nl

„**D**e fysieke agenda is de meest concrete.” Jan Steyaert, lector sociale studies aan de Fontys Hogeschool heeft het rapport van de Rekenkamercommissie over wijkvernieuwing in Eindhoven gelezen, en ziet een patroon. „Overal in Nederlandse steden hebben corporaties een luide stem, waarmee ze een stempel drukken op de wijkvernieuwing.” Bewoners kunnen niet gemakkelijk hun eigen geluid laten horen, betoogt Steyaert,

Totale budget bijna verdubbeld

De gemeente Eindhoven en de vier samenwerkende corporaties tekenden eind 1998 een Volkshuisvestingsconvenant met daarin afspraken over de integrale wijkvernieuwing, die in totaal tien jaar zou gaan duren. Basis van de plannen was het rapport ‘Herstructurering in Eindhoven 2000-2010’.

De wijkaanpak kreeg in 2007 een nieuwe impuls door toenmalig minister Vogelaar, die extra geld beschikbaar stelde. In Eindhoven werden drie Vogelaarijken (later Krachtwijken) aangewezen: de Bennekel, Woensel-West en

Doornakkers. In totaal zijn elf wijken aangepakt. Naast eerder genoemde stadsdelen zijn dat de Barrier, Bloemenbuurt-Zuid, Genderdal, Kruidenbuurt, Lakerloper, Philipsdorp, Drents Dorp en Oud-Woensel. Eindhoven reserveerde aanvankelijk 45,5 miljoen euro voor de wijkvernieuwing, maar van begin af aan was bekend dat dit onvoldoende zou zijn. Stapsgewijs werd het bedrag in de loop der jaren met 20 miljoen euro verhoogd. Met extra bijdragen van onder meer corporaties, projectontwikkelaars en het

omdat ze niet altijd op één lijn zitten. De sociale agenda blijft zodoende vaak onderbelicht, ook dat is niet specifiek Eindhovens. Net zo min als overlegstructuren die

– in de woorden van Steyaert – leiden tot ‘een trage overgang van plannen maken naar toegewijde uitvoering’.

Onbedoeld verwijst Steyaert hier-

mee naar de situatie in Doornakkers, een van de drie Eindhovense wijken die op sociaal vlak achterblijven. In een rapport van onderzoeksinstituut RIGO, waarnaar de

rekenkamer verwijst, stond over Doornakkers: „Er zijn wel erg veel plannen en projecten. Het is ingewikkeld om door de bomen het bos te blijven zien.” De rekenka-

mer noemt die veelheid aan plannen als een van de oorzaken van stagnatie in Doornakkers. Opbouwwerker Jan Hartjes, voor Welzijn Eindhoven sinds 2008 werkzaam in die buurt, kan zich iets voorstellen bij die redenering. „Vanaf 2008 werden we in Doornakkers wel eens gek van de toestroom van biedingen voor nieuwe projecten. Omdat er geld was vanwege de Vogelaar-aanpak, dachten allerlei instanties en zelfstandige ondernemers dat er iets te halen was. Met het teruglopen van de beschikbare gelden, nam de interesse ook af.”

Tegelijkertijd kan Hartjes zich niet voorstellen dat de conclusie van de rekenkamercommissie over Doornakkers klopt. „Gevoelsmatig zeg ik dat het niet waar is dat Doornakkers op sociaal vlak achterblijft.” Hartjes wijst op het effect van de nieuwbouw aan de rand van de wijk, in het plan Tongelresche Akkers. De nieuwe bewoners van de nieuwe woningen zijn afkomstig uit andere sociale lagen dan de

laag opgeleide en arme oorspronkelijke bevolking van Doornakkers. De nieuwkomers leveren een bijdrage aan een socialer buurt, opert Hartjes. „Een concreet voorbeeld is de rol die ze spelen in de nieuwe Stichting Doornakkers, die de infowinkel in de buurt beheert en exploiteert.”

Daar komt bij dat sinds september dit jaar Doornakkers een van de drie Eindhovense buurten is waarin het project WIJeindhoven van start is gegaan. Grondgedachte daarbij is dat hulpverleners en sociaal werkers meer samenwerken en hun werk stroomlijnen. Een aanspreekpunt per probleemgezin, daarmee moet hulp doeltreffender worden. „We zijn nog maar net gestart en willen niet alle bestaande structuren wegvegen”, zegt maatschappelijk werkster Hafize Karacelik, in Doornakkers betrokken bij WIJeindhoven. Standaardvraag bij contacten met buurtbewoners: ‘Wat wilt u doen voor de wijk?’ Het verhoopte effect: meer samenhang in de wijk.

Rijk werd het budget uiteindelijk 87,6 miljoen euro. Hiervan nam het Rijk 30,7 miljoen euro voor zijn rekening. Voor de ‘sociale’ wijkvernieuwing reserveerde de gemeente 6,1 miljoen euro.

Sociale vernieuwing onvoldoende

- Resultaten van wijkvernieuwing in diverse Eindhovense wijken op sociaal gebied onder de maat.
- Eindhoven heeft met de vernieuwing van elf wijken wel 'een flinke klus geklaard, maar is er nog niet'.

door **Ad de Koning**
e-mail: a.dkoning@ed.nl

EINDHOVEN - Bij de grootschalige wijkvernieuwing, die vanaf 2000 in elf Eindhovense wijken is uitgevoerd, is de sociale kant achtergebleven. In De Bennekel, Doornakkers en Philipsdorp zijn de resultaten op sociaal vlak onvoldoende.

De stedelijke vernieuwing heeft tot nu toe vooral in ruimtelijk opzicht ('stenen') effect gehad. In drie van de elf aangepakte wijken is de ruimtelijke voortgang op dit moment nog onvoldoende: Wonsel-West, Drents Dorp en Philipsdorp. De crisis op de woningmarkt maakt afronding van de vernieuwing van die wijken lastig.

Dit alles concludeert de Eindhovense Rekenkamercommissie in het rapport 'Integrale wijkvernieuwing, het mocht een onsje meer zijn', dat gisteravond door voorzitter Harry Janssen aan de Eindhovense gemeenteraad is aangeboden.

De rekenkamer heeft in mei van dit jaar onderzoeksbureau Ecorys opdracht gegeven het megaproject nauwkeurig onder de loep te nemen. Voorzitter Janssen is 'in z'n totaliteit niet ontevreden' over de in totaal 87,6 miljoen euro kosten-de operatie. „Er is een flinke klus geklaard, maar we zijn er nog niet”, concludeert Janssen. „Achteraf kun je wel stellen dat er meer in de sociale aspecten geïnvesteerd had mogen worden, al zijn die effecten lastig meetbaar.”

Voor het sociale aspect van de ver-

nieuwingen trok Eindhoven tot nu toe 6,1 miljoen euro uit. De rekenkamer constateert dat 'de woningbouwcorporaties de sociale taak veel meer hebben opgepakt dan de gemeente'.

Bij het begin van het project waren de Eindhovense ambities groot, concludeert de rekenkamer. De hardnekkige grootstedelijke problemen in Eindhoven waren vergelijkbaar met die van een gemiddelde Nederlandse stad en minder groot dan de problemen in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Aanvankelijk zouden er zo'n 4000 woningen worden gesloopt, dat zijn er zo'n 2800 geworden omdat besloten werd meer huizen te renoveren.

De rekenkamer concludeert dat de gemeente Eindhoven bij grote projecten moeite blijft houden effectief te sturen. „Je ziet ook hier weer dat er toch nog steeds te veel vanuit de verschillende gemeentelijke sectoren wordt gewerkt. Die verkokering en versnippering is in combinatie met de vele personele wisselingen niet goed voor de continuïteit en dus de uitvoerbaarheid.”

De kosten voor de hele operatie zijn in de loop der jaren verdubbeld, van 45 naar bijna 90 miljoen euro. „Daarbij moet wel opgemerkt dat in het begin al wel duidelijk was dat 45 miljoen niet het eindbedrag zou zijn. Opvallend is wel dat het totaalbedrag pas in 2011 volledig gedekt was.”

De integrale aanpak - zoals van begin af aan de bedoeling was - is volgens de rekenkamer maar deels gelukt. Plannen zijn door inbreng van bewoners en corporaties wel beter geworden, concludeert de rekenkamer.

De commissie adviseert de gemeente nu 'een pas op de plaats te maken'. Janssen: „Dat betekent zeker niet stoppen, maar dingen gaan doen die bewezen effect hebben.”